

Code Oranje

De term "code oranje" is mogelijk nog nooit zo veel in het nieuws geweest als tijdens de afgelopen zomer. Waar voorheen het KNMI bijna het alleenrecht over deze term leek te hebben in het nieuws, kleurde het coronavirus nu de kaart van Europa oranje (of rood of zwart). Dit had grote gevolgen voor vakantiegangers en andere reizigers. Ook dit najaar loopt het aantal besmettingen in Nederland en de rest van Europa stevig op en zal de term ook de komende tijd regelmatig te horen zijn.

Zoals gezegd, in de wereld van weer en water werd de term al veel langer gebruikt. De meteorologische code oranje lijkt door het frequente gebruik echter minder indruk te maken. Een blik in het KNMI archief leert dat in 2020 vijf keer een waarschuwing met code oranje is afgegeven, voor zowel onweersbuien, extreme hitte en windstoten (denk aan Ciara en Dennis). Al lijken die laatste stormen veel langer geleden, het was immers nog in de pre-coronatijd. Dichter bij ons vakgebied gebruikt de Landelijke Commissie Waterverdeling (LCW) ook code oranje bij het voorkomen van feitelijke watertekorten. Dat is in 2020 gelukkig niet voorgevallen, hoewel er wel sprake was van een "dreigend watertekort" (code geel) in het extreem droge voorjaar. In 2018 was er wel sprake van code oranje, met verstrekkende gevolgen.

Er zijn meer parallellen tussen corona enerzijds en de weer- en waterwereld anderzijds. Zo meldde Ernst Kuipers (voorzitter van het Landelijk Netwerk Acute Zorg) op TV: "De eerst golf was een vloedgolf, het was een heel hoog golffront, maar daarna zakte het weg. Dit is meer een tsunami, het golffront is niet zo hoog, maar de waterdruk die erachteraan komt gaat maar door". Of dat hydraulisch gezien ook hout snijdt weet ik niet helemaal zeker, maar mooi om te zien dat de waterwereld ook hier weer als voorbeeld wordt gebruikt. Blijkbaar is feitelijke of kwantitatieve informatie niet voldoende om gedrag te beïnvloeden. Heldere (of afschrikwekkende?) metaforen moeten gebruikt worden om dat doel te bereiken.

Daarvan kan ons vakgebied wellicht nog wat leren. De landelijke waarschuwingen van de LCW daargelaten, wordt er nog weinig op deze manier gecommuniceerd. Toch zou op sommige vlakken een gedragsverandering wel wenselijk zijn: denk aan de vermindering van verhard oppervlak in tuinen of het terugdringen van het watergebruik in de zomer. De VN gebruikte tussen 2005 en 2015 de slogan "Water for Life" voor hun actieplan voor water. Dat is duidelijke taal. Mogelijk kan een vergelijkbare heldere communicatiestrategie in Nederland helpen bij het oplossen van droogteproblemen. Er zijn al een aantal goede voorbeelden in omloop: "Elke druppel telt!" en "Tegel eruit, plant erin!". We voegen daar een voorzet aan toe: "Kraan dicht! Doe je burgerplicht!".

Deze (droogte)problematiek heeft de laatste jaren veel aandacht gekregen in de waterwereld en dat is in dit nummer van Stromingen niet anders. Dat is echter niet alles: zo is er ook wat te leren over het belang van het begrijpen van statistiek, modellen en formules. Kortom, bijna alle facetten van de hydrologie komen aan bod. Veel leesplezier!

